

L'odi es converteix en amor

Recentment, en unes declaracions del Ministre de Treball, ha dit que el nombre de refugiats espanyols assolix la xifra de tres milions; d'aquesta suma fabulosa i exorbitant, la major part es troba escampada per la nostra terra, a Catalunya, aquesta Catalunya tantes vegades saquetada i mal ferida, i el troc de l'Espanya, més mal mirada pels mateixos espanyols; la terra que s'ha vist lligada barroerament i una vegada la creien fermada, li escupien la cara amb un virus molt més amarg que el fel: amb escència d'odi i amb el despreci pel sol fet d'ésser feinajadora, perquè del treball en feia la seva dignitat i la dignificació del poble hispànic, i culta, tota regada que amb el seu elevat i superior grau de civisme, de la injúria en treia un rendiment, un profit.

Avui, qui sap, si dels milers de cors que en plena palpitació troben el més franc i sincer hospitalarisme en el solar de la llum mediterrània, en les planes de la ufanor catalana, o en els pobles manyacs i alegrois situats en les vessants de les nostres serralades verdajants a l'estiu i enblanquides per la neu a l'hivern, símbol de puresa de la nostra concepció fraternal, s'hi troba algun botxí, o simplement qui per ignorància o bé perquè li haurien xiulat a les orelles, compartia la tasca de la difamació denigrant, el despreci a uns semblants i injectava inconscientment odi envers la nostra terra i que ara, quan ha pogut viure la realitat del què volen dir les paraules Catalunya i catalans, que no temi, i fins si vol pot confessar o propalar públicament la seva actuació en contra la nostra terra, ja que Catalunya i junt amb ella els catalans, no volen anihilar als que ens hagin vilipendiat i ensangonat, no, tot el contrari, que visquin, perquè estem completament convençuts que tot l'odi s'ha de convertir en un amor com el que del nostre cor sabem en tot moment fer brollar.

TEMES D'AGRICULTURA

Treballs del mes de novembre i plantacions

Si hem de qualificar l'octubre de mes de transició entre una anyada que s'acaba i l'altra que comença i l'agricultor es troba en aquest mes en bastants treballs i un darrer l'altre. Ja estan acabades les feines de recol·lecció de la major part de les plantes, tant de les anuals, cereals, llegums i tuberculs, com les perennes, userda i altres; el mateix els productes de les herbàcies que els dels arbres, com fruita, garrofes, suro, etc., i els dels arbusts, com raïms; gairebé totes les plantes han complert el seu segle vegetatiu.

Tenint bastanta feina l'agricultor, així és que amb prou feines ha tingut temps d'acabar els treballs de recol·lecció dels fruits de la darrera anyada, quan ja deu començar la nova plantació i sembra.

TREBALLS DE DINTRE A CASA.—Durant els dies de bon temps, la feina és a fora. Més, quan plou i a les vetlles, pot engrunar-se el blat de moro

que ja sigui sec. Es deu preparar-se el trull, repassant les moles, premses, cabassos, etc., i si ha començat la recol·lecció d'olives, s'han de moldre a mida que es van collint; més si no es pot fer així, no es deu pas parar-se la recol·lecció, ço que deu fer-se és posar les olives a capes primes, sobre canuts o tela metàl·lica, per a evitar que fermentin.

VARIS.—La recol·lecció deu practicar-se regulant a la possibilitat de la premsació, evitant tot el possible el tenir que amagatzemar l'oliva, posat que en tal estat fermenta i que de cap manera no pot donar olis fins i bons. Quan es fa impossible la premsació al temps de recollir l'oliva i a que amagatzemar-la es deu estendre sobre els pisos o altres, formant capes de poc gruix i dipositant-les en llocs frescs, de manera que es pugui evitar-se les fermentacions a què dona lloc.

Aquestes precaucions són encara més necessàries si la mosca ha perjudicat la collita, puix apilades les olives fermenten més fàcilment en perjudici de la qualitat i de la quantitat dels olis.

Les olives recollides de la terra es deu fer-se amb precaució i amb molta aigua renovada freqüentment. Les màquines que practiquen aquest treball, unes operen automàticament, ja rentades d'una manera contínua o interminant, sense que es suspengui el treball i deixant-lo acabat de manera perfecta.

En aquest mes es solen llaurar els camps i terres amb el fi de preparar-les i a l'ensem que fer desaparèixer les males herbes.

CULTIUS. — PLANTES HERBÀCIES.—Deuen sembrar-se també a les terres de secà algunes plantes com remolatxes i altres plantes que resisteixen el fred.

HORTA.—Plantacions: de patates primerenques. Collites: de patates sembrades a l'agost. Treballs: es descalfen les escarxoferes, es treuen els renous, adobant-les i tornades a tapar.

ENFERMETATS DE LES PLANTES.—La llavor de cereals per a la sembra, cal empolsinar-la amb 250 grams de Cariol per 100 quilos de gra.

ARBRES FRUITERS.—Tractament per a destruir aquestes invasions: Lleixiu cupro-càlcica cressillada Previs.

SEMBRES A PLE AIRE. LLAVOR.—Ceba blanca, Ceba dolça, Cebes diverses, Col paperina, Col genovesa, Col de cabdell, de mitra i altres de fulla llisa; Faves de Sevilla, Faves de Maó, Faves altres, Ensiam escaroler, Ensiam romà llarg negre o gavatx, Ensiam blanc, Ravenets rodons, Ravenets mitjans, Espinacs, Julivert, Naps de taula (de totes les varietats), Porros, Raves llargs, Serfuit. Remolatxa o Bleda-rave de taula, Borratxes, Escarola cabell d'àngel (per a collir tendra).

GRILLS I ESQUEIXOS.—Alls i Escalunyes.

Es transplanten Escarxoferes i Ma-
duixeres.

AGUSTÍ RIFER VILA

(seguirà)

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

CASTELLARENCS!!!
SUBSCRIVIU-VOS A «LA FARGA»

SILUETES DE CAMPANYA

RECORDS...

per LL. CANET I FOIX

XII

Roda el món i torna al born! Ni més ni menys...

Un mes que com a rodamóns hem corregut d'ací allà i punt de sortida Martín del Rio i destinats finalment i retorn: Martín del Rio.

Aquell dia que vàrem marxar, era una nit plujosa... fosca... Els terrerols quan ens acomiadaven, estic segur que sentien l'emoció dels pares que acomiaden llur fill que se'n va, no saben si per sempre... Les seves cares, tancaven tota la dolcesa... tot l'afecte d'una mare... d'un pare!...

El dia que hem retornat, irradiaven alegria, joia i ens han obert llurs braços com en l'arribada del fill pròdig!...

Durant l'absència, potser si que algunes hores Martín del Rio et parlava en els records, de ventures, d'emocions, de celesties, de dies tebis de l'estiu... potser si... Però després ens havíem anat acomodant tan bé, després, que potser la notícia de retorn a Martín del Rio, ens significava el desterrament, l'illament. Perquè els homes, tots estic segur que temem la mort, però, gustem les emocions també, les coses noves!... I axò, ho havíem trobat en aquest mes d'absència, d'aventures, de facècies... de bohèmia de la guerra!

Allò de caminar nits enteres carregats com a ases; travessar muntanyes i més muntanyes; pobles i poblats ensorrats en la fosca, difumats en la boira baixa; arribar a un límit, descansar un xic, en silenci... i al voler despuntar el dia, distribuir-se amb una ordre, tallar unes «alambrades»... trepitjar uns terrats de molt temps intactes... veure't la vida penjada d'un fil... algun homenàs a tremolar... però entusiasme en tots els combats... optimisme... emoció... sublimitat de tot allò que pot un poble... una joventut... uns ideals!...

Els homes després de tot som així! Amants sempre de les emocions, de les novetats!... La vida té un valor infinit, si, però hi ha hores, que talment és relatiu, ben relatiu!

Què és la vida si res no trenca una monotonia viciada?

Per això si la vida és una força interna substancial de l'ésser orgànic, cal aplicar-la aquesta força i aplicar-la segons els temps i les circumstàncies. Per això la vida ara és accelerada expansió, moviment, activitat, emoció, lluita, aspiració, conquesta, crits de joia... de do-

lor!... Així, però, en la guerra. En la pau, ja és una altra cosa, si bé per a molts els té una semblant relació.

I heus ací, doncs, que després que darrerament passàrem uns dies a Cervera del Rincón, veí de Pancrudo, i Valdeco-nejos, poble que llur recordança serà eterna a molts, una nit sonà la trompeta... i vers Martín altra volta. Jo pocs dies més tard...

Martín, per a nosaltres, és a casa nostra. Llurs veïns, com dèiem, ens són familiars i no altra cosa. Les dones, els dies que pasten, perquè ací pasten les dones, si els portem sucre, ens fan cada

coca... i si no els portem sucre també, llavors, amb peres!...

I les noies, ens somriuen i s'hi parla sempre amb una franquesa... Si totes ens han rentat la roba més d'una vegada!...

Ara que els horts i llurs arbres fruiters, pomeres i pereres, han canviat tant, que no semblen els mateixos. De pomes ni peres, ja no en tenen... i llurs fulles, tenen un color, han pres un color... que sembla que una pluja de porpra i ocre les hagi tenyit!...

I els xops de la vora el riu, els vells xops que a l'estiu era tan benèvola llur ombra, semblen tots malaltissos... I les fulles, totes dissipades i esgrogueïdes van desprenent-se i rodolant damunt de l'herba... sobre la sorra...

El riu, s'ha endut la palanca i ha desfet la piscina de l'estiu, i baixa crescut, impetuós, tèrbol... No sembla el mateix!

Front de Terol. Martín del Rio, primers novembre 1937.

Repasant la premsa

És qüestió de paciència, voler assabentar-se del contingut de la major part de periòdics que amb títols diferents veuen la llum cada dia i que tenim a l'abast aquí a Catalunya, encara que amb força de voluntat pot assolir-se el propòsit esmentat, ja que aquest persegueix el fi d'obtenir una satisfacció.

No falta algun dia, dels pocs disponibles, que al despertar un senti una melangia insuportable i a falta de noves amb que distreure-la es llença a la caça dels periòdics per tenir quelcom de novetat, quelcom extraordinari, i amb tot i que els diaris no sempre ens expliquen unes realitats palpables (perquè les veritats a voltes obliguen, per per dissort, a deixar-los en un recó de vitrina per a millor ocasió) no tampoc tot són fal·làcies com molts prediquen, puix no en van d'ací i d'allà els periodistes, que, i sense intenció de causar cap greuge, podrien qualificar de «manefes instruïts», n'obstant en molt devem agrair les esbrinacions, amb les quals després d'exposar-se a molts perills procuren satisfer les nostres exigències.

Una de les coses que ha menguat la meua il·lusió, és la mancança d'articles de què en sentit general són alleugerits molts periòdics.

Reconeixent que aquesta ferotge guerra és la causa principal, entenc que altres valors es reserven per a l'esdevenidor, puix no tampoc la guerra ha acabat amb tots els homes i per altra part, hi ha

també valors femenins dintre el camp de les lletres.

En aquest punt algun lector pot pensar: És que aquest es proposa arreglar-ho tot amb lletres? Serà un romàntic? Serà un escèptic?

Seré un no res, potser, però en tant, sóc un convençut que durant la vida la major part som víctimes de la ignorància, així com també un convençut de què la solució pel benestar d'una societat democràtica i lliure no podem assolir-la, en tant tinguem entre la humanitat aquest flagell d'enemics que obstaculitzen la realització dels pensaments nobles.

Ah!, però, aquests enemics a què em refereixo no es podran anihilar mai. Per acabar amb ells és necessari fer-ho amb tots els éssers humans i llavors hi hauria l'espectativa de poder trobar unes generacions vingudes com les primitives a les quals segueixen les actuals, però lliures dels repugnants defectes, la fal·làcia, l'enveja, l'odi i la venjança.

En tant, tots els que, beneficiats en viure part d'una centúria d'anys, o si es vol, per dissort trobar-nos en els temps actuals i particularment els que poden fer amb la ploma les receptes contra la pesta que imbueix tot el que pugui haver-hi de societat honrada i lliure, no deuen augurar expectatives, no deuen romandre indiferents facilitant una expansió favorable per a les males herbes, sinó fer indagacions científiques, facilitar orientacions, divulgar consells, lluitar si

convé, per aminorar els mals que ens produeixen tots els maquiavelismes, inculcant dintre els anhels generals uns ànims de reconstrucció humanitària, per assolir el triomf per sobre dels que volen fer escarni d'una societat que difamen.

D'altra manera els que servim poc per a escriure però creiem que a tota malaltia deu aplicar-se remei abans que ella repercuteixi en mals pitjors, per a poder suportar la càrrega que en aquest cas podem dir la vida, al trobar-nos sols també defallirem baix el pes d'una generació bromada, i arrossegats seguirem tots la senda de l'abisme, puix no pot haver-hi obra sociable fonamentada a base de l'enveja i la fal·làcia, ni pot haver-hi obra humanitària influïda per l'odi i la venjança.

QUIRZE MORERA

Consell Municipal de Castellar del Vallès

AVÍS

El «Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya» del dia 13 del mes que som, publica una Ordre del Conseller de Finances, per mitjà de la qual diu que a partir de la publicació de la susdita Ordre a l'esmentat periòdic Oficial, les quotes de l'impost sobre la xifra de negocis que no hagin estat abonades dintre dels terminis fixats en les disposicions que regulen aquesta exacció, estaran subjectes a un recàrrec del 5 per 100 en concepte d'interessos de demora.

Aquesta Presidència al fer pública aquesta Ordre, novament recorda a tots els interessats l'obligació que tenen de presentar les respectives declaracions al Consell Municipal, del 1 al 15 del mes següent al en què fa referència la declaració, amb el fi d'evitar-los-hi el recàrrec en què haurien incorregut per llur demora si les presentaven més tard.

Espero, doncs, que tots els afectats tindran cura de presentar les declaracions dintre del termini reglamentari, en bé de l'administració i propi.

Castellar del Vallès, 18 de novembre del 1937.

El President del Consell Municipal,

V. ROCA

TORN DEL RAM D'ALIMENTACIÓ

Prosseguint el torn establert pel ram d'alimentació, el pròxim diumenge, i pertany restar obert de 8 a 1 del matí, el següent establiment:

Francesc Roca - Passeig

Galeria Literària

LA GUERRA

Darrer padró de barbarie ;
monstre d'erigada crin ;
lluyta sangrenta dampnada,
que per primera vegada
portà a la terra Cain ;

turbonada de tempestes ;
omplidora de fossars ;
llamp que romp d'amor los llaços
que dexa'ls camps sense braços
y desolades les llars.

Ni tos trofeus m'enamoren,
ni m'encisen tos lloers
puix que'l sò de la victòria
sols retrau a la memòria
ferits, morts y presoners.

— Que la Pàtria vol honors... —
Honra que s'ha pagar
dexant sens fills a les mares
y a tants orfens sense pares,
es prou cara de comprar !

— Que la Pàtria engrandís vol... —
Vanitat d'horrible preu
que no compren lo soldat
qu'implora, inutilitat,
una almoyna en nom de Déu.

— Qu'estrangers nos invadeixen... —
Oh Patria aymada del cor !
sols per defensar sa terra
pot veure un poble en la guerra
córrer sos fills a la mort !

DOLORS MONSERDÀ DE MACIÀ

(còpia textual)

La literatura catalana té també un nombrós com granat estol de figures femenines que es dediquen a la poesia. Com una espècie de pratriarcat hi exerceix entre elles la prosista, la poetessa Na Dolors Monserdà de Macià.

Nasqué a Barcelona, el dia 10 de juliol de 1845.

Començà escriure en castellà i, els seus primers treballs foren quan es sentí l'entusiasme en l'arribada dels voluntaris de l'Àfrica en 1860.

Heus-ací perquè hem tingut la preferència en publicar aquesta poesia; no creiem que sigui la millor de les seves produccions, però sí, que és una veritable expressió del sentiment de l'autora, la seva simplicitat, la seva intel·ligència dóna reflex a la vida humana, contra el *monstre d'erigada crin...* La guerra.

En 1876 fou quan sentí la fiblada en català amb ocasió d'ensenyar-li l'album que guarda el monestir de Montserrat.

Escrigué molt en les pàgines de «La Renaixença» i a la revista «Feminal». L'any 1878 el seu nom era proclamat en els Jocs Florals de Barcelona, i en 1911 l'honorable cos d'adjunts li confiaven el càrrec com de Mantenedor President. Aquest acord fou rebut amb mostres d'aprovació unànime.

Com a nota final esmentem que en 1919 deixà d'existir Na Dolors Monserdà de Macià a la ciutat de Barcelona, havent-nos deixat en nostres mans meritíssimes obres.

NOTICIARI

CRIDA DELS PRESUMPTES INUTILS I PENDENTS DE RECONeixEMENT

Ens enterem de la disposició de la Superioritat per mitjà de la qual el proper dilluns, dia 22 del mes que som, a les 9 del matí, deuen haver-se de presentar al Centre de Recrutament, Mobilització i Instrucció número 16, a Barcelona (carrer Sicília, 28) tots els minyons pendents de fal com a presumptes inútils de les lleves del 1930 al 1938, ambdues incloses, així com també aquells que per qualsevulla circumstància es trobin pendents de reconeixement, sigui quina sigui la lleva a què pertanyin, amb el fi d'ésser reconeguts definitivament, advertint que d'aquella data endavant, no serà reconegut cap més individu i per consegüent, sense pretext ni excusa de cap mena seran incorporats a Cos.

Ço que fem públic per a coneixement de tots aquells afectats.

LA BIBLIOTECA PUBLICA MUNICIPAL

Sabem que s'està organitzant i classificant la Biblioteca Pública Municipal que estarà situada en una de les dependències del Consell Municipal.

Podem avançar que una vegada acabat el penós i difícil treball que origina la classificació i catalogació de tots els volums existents, serà una de les biblioteques més fornides, atractives i importants de la nostra rodalia.

AUGMENT DEL PREU DE LA LLET

La Conselleria de Proveïments, d'acord amb el Consell Municipal i davant l'encariment cada dia més persistent dels menjars destinats al bestiar productor de llet, va veure's obligada a autoritzar als expendidors de la nostra població i des d'aquesta setmana, l'augment de preu, el qual ha quedat fixat en 1'30 pessetes litre la llet de vaca i en 1'35 ptes. la de cabra.

UNA CONFERENCIA RADIADA

Tal com anunciàvem en el nostre darrer número, dilluns passat, a un quart de nou del vespre, el nostre amic i col·laborador J. Vives i Borrell, des del micròfon de les Emissores Catalanes, pronuncià la conferència sobre el tema «Els catalans enamorats de la seva vida», dintre el clos destinat a l'Agrupació d'Escriptors Catalans de la qual en forma part.

L'oïrem perfectament i la dissertació del tema anà encaminat al moment actual, sobretot pel que a l'economia catalana es refereix; concretant, podem ben dir que ens féu passar una bona estona, felici-

tant finalment a l'amic Vives i Borrell per l'encert que tingué—dintre la brevetat de temps de què disposava—en el desenvolupament del tema escollit.

NOVA COL·LABORACIO

L'actiu director de l'Escola Graduada N'Angel Vera, quina firma és destacada dintre el periodisme de la ciutat d'Avila, ens ha promès el seu valuós concurs, i amb aital fi, dintre de poc començarem a publicar una sèrie d'articles de caràcter cultural.

Esperem que el seu gest serà ben rebut per tots els llegidors.

Serveixin aquestes mateixes ratlles per a testimoniar l'agraïment al senyor Vera, que en nom de tots i nostre en particular li fem patent.

REUNIO

El pròxim dimecres, dia 24, a les 8 del vespre el Sindicat Agrícola Cooperatiu, celebrarà una reunió general extraordinària la qual tindrà lloc en el seu estatge socialr.

UNA CAMPANYA FEMENINA

La secció femenina del Socors Roig de Catalunya d'aquesta localitat, està treballant activament per tal de portar a terme una nova campanya de confecciona-

ment de robes d'abric per a ésser destinades al front.

Segons rumors, sembla que dintre de poc començarà a desplegar una gran activitat per a portar a terme dita campanya.

FELICITACIONS REBUES

Agraïm les felicitacions rebudes per haver inaugurat en les nostres pàgines la «Galeria Literària».

Tots ens testimonien com aquesta iniciativa és vertaderament eficaç per a Castellar del Vallès.

No estem de manifestar que LA FARGA amb el seu esforç, desvetlla el poble a través de la cultura, en les lletres patríes.

NAIXEMENT

Dia 17.—Feliu Munt Alsina, fill de Jaume i de Mercè.

La nostra més cordial enhorabona als pares i demés familiars.

PLA DE CASAMENT

Al tauler d'edictes del Jutjat Popular, hi trobem fixat el pla de casament entre els veïns Estanislau Carretero Coll amb Joaquina Umbert Illa.

FARMACIA de torn per a diumenge,
Major, 16

JA ETS SUBSCRIPTOR DE «LA FARGA»?